

Postbus 4250
3006 AG Rotterdam
K.P. vd Mandelelaan 80
3062 MB Rotterdam

T 010 - 453 75 00
F 010 - 453 13 69
info@rvko.nl
www.rvko.nl

Schoolondersteuningsprofiel RVKO

“Elisabethschool 2017-2021”

Inhoud

- Hoofdstuk 1   Inleiding
- Hoofdstuk 2   Algemene gegevens
- 2.1 - Contactgegevens
- 2.2 - Onderwijsvisie/ schoolconcept
- 2.3 - Kengetallen leerling populatie huidig schooljaar en afgelopen 3
                         schooljaren
- Hoofdstuk 3   Basisondersteuning
- 3.1 - Preventieve en lichte curatieve interventies
- 3.2 - Onderwijsondersteuningstructuur
- 3.3 - Planmatig werken
- Hoofdstuk 4   Onderwijs (zorg-)arrangementen voor leerlingen met specifieke
                         onderwijsbehoeften
- Hoofdstuk 5   Grenzen aan de mogelijkheden van ons onderwijs
- Hoofdstuk 6   Ambities
- Hoofdstuk 7   Wat de school voor anderen binnen het SWV kan en wil betekenen in het
                         kader van passend onderwijs
- Hoofdstuk 8   Samenvattende conclusies

Hoofdstuk 1 Inleiding

Aanleiding:

In het kader van de wet Passend Onderwijs is Nederland verdeeld in een aantal regio's. Binnen elke regio hebben de gezamenlijke besturen de plicht om te zorgen voor een dekkend aanbod aan onderwijs voor alle kinderen binnen de regio. De schoolbesturen zijn hiertoe vertegenwoordigd in het bestuur van het SWV Passend Onderwijs in de regio. Binnen deze regio dient elke school een schoolondersteuningsprofiel op te stellen, waarin staat aangegeven op welke wijze de school invulling geeft aan het bieden van passend onderwijs. Tevens geeft de school aan waar haar grenzen liggen en welke de ambities zijn als het gaat om voor zoveel mogelijk kinderen onderwijs te bieden dat past bij hun onderwijsbehoeften. Samengevat geeft het schoolondersteuningsprofiel een antwoord op de volgende vragen:
Wat kunnen we realiseren met ons huidige team?
Wat kunnen we realiseren met ondersteuning van externen?
Wat willen we op termijn kunnen bieden, waarop gaan we ons ontwikkelen?
Voor welke onderwijsbehoeften verwijzen we naar een andere instantie?
Waarmee kunnen we andere scholen binnen het SWV helpen?

Schoolondersteuningsprofiel:

Voor u ligt het schoolondersteuningsprofiel van de Elisabethschool uit Rotterdam. De Elisabethschool maakt momenteel deel uit van het SWV Passend Primair Onderwijs Rotterdam.

Het schoolondersteuningsprofiel is tot stand gekomen door het managementteam van de Elisabethschool bestaand uit directie, interne begeleiding en bouwcoördinatoren.

Doelstelling van het schoolondersteuningsprofiel vanuit het referentiekader Passend Onderwijs:

De doelstelling van het schoolondersteuningsprofiel is het vinden van antwoorden op drie kernvragen:

1. In welke mate is de school op dit moment in staat Passend Onderwijs te verzorgen?
Voor welke kinderen is er al een passend aanbod?
Voor welke kinderen hebben we een passend aanbod met behulp van externe partners?
Voor welke kinderen kunnen of willen we geen passend aanbod realiseren? In welke richting wil de school zich ontwikkelen?
Welke expertise hebben we nu al in huis?
Voor welke kinderen wordt in de komende periode een aanbod ontwikkeld wat er nu nog niet in voldoende mate is?
2. Hoe kan op het niveau van het SWV het profiel benut worden bij het gesprek over de inrichting van de bovenschoolse zorg en de verdeling van zorgmiddelen?

De antwoorden op vraag 1 en 2 kunnen de school helpen om richting te geven aan het onderwijs- en zorgbeleid in de planperiode 2017-2021. Immers in het profiel is beschreven hoe het onderwijs en de zorg nu vorm hebben gekregen en waar ontwikkelambities liggen om deze verder te verbreden en te verdiepen. U vindt de beschrijving van het huidige onderwijs en zorgaanbod in de paragraaf 'basiszorg'.

De voorgenomen ontwikkelingen van de school zijn verwoord in de paragraaf 'ambities'. Het antwoord op vraag 3 wordt geformuleerd op het niveau van de schoolbesturen en het SWV Passend Onderwijs Rotterdam.

Onderscheiden niveaus van zorg binnen Passend Onderwijs in het schoolondersteuningsprofiel:

In het kader van Passend Onderwijs wordt binnen Nederland een onderscheid gemaakt tussen basiszorg, breedtezorg en dieptezorg:

Basiszorg betreft de reguliere onderwijszorg die de school zelf kan bieden. Hierbij gaat het om de mogelijkheden die de school heeft om het onderwijsaanbod met behoud van kwaliteit aan te passen aan verschillen in de onderwijsbehoeften van kinderen op hun school.

Breedtezorg betreft de onderwijszorg die school kan bieden mits er ondersteuning is van externe partners die samenwerken met en in de school. Hierbij gaat het om de mogelijkheden die de school kan organiseren om de vereiste deskundigheid te mobiliseren om zodoende de verantwoordelijkheid om voor alle kinderen passend onderwijs te bieden, waar te kunnen maken.

Dieptezorg betreft de zorg die vorm gegeven wordt door gespecialiseerde voorzieningen binnen het SWV. Wanneer basis- en breedtezorg samen ontoereikend zijn, wordt de verantwoordelijkheid van de school overgedragen aan een andere instantie binnen het SWV, bijvoorbeeld het speciaal (basis-) onderwijs.

Hoofdstuk 2 Algemene gegevens

2.1 Contactgegevens

School	Elisabeth
BRIN	17FC
Directeur	Mevr. L. Paijens
Adres	Carnissedreef 292
Telefoon	010 4817244
E-mail	elisabeth@rvko.nl
Bestuur	RVKO
Samenwerkingsverband	SWV PPO Rotterdam

2.2 Onderwijsvisie/ schoolconcept

Visie en missie Elisabethschool

Kinderen verdienen het om gezien te worden. Zij hebben recht op onderwijs dat aansluit bij hun ontwikkeling en capaciteiten.

Op de Elisabethschool zijn wij trots op onze leerlingen en de leerlingen leren trots op zichzelf te zijn. Ons pedagogisch en didactisch klimaat is zodanig ingericht dat wij kinderen zelfvertrouwen bieden waardoor zij een positief, reëel zelfbeeld ontwikkelen. De leerlingen durven fouten te maken en daarvan te leren. Wanneer leerlingen in groep 8 onze school verlaten, hebben zij zich ontwikkeld tot kinderen die kunnen plannen en samenwerken. Zij zijn in staat zelfstandig keuzes te kunnen en durven maken. Met deze vaardigheden kunnen zij de middelbare school met vertrouwen tegemoet te zien.

Op de Elisabethschool vragen wij ons steeds af wat de onderwijsbehoeften zijn van onze leerlingen. Er wordt in iedere groep gewerkt volgens het DIM (Directe Instructie Model). De kleuters zijn ingedeeld in heterogene groepen 1 /2. Daarnaast is er sprake van combinatiegroepen in de midden- en bovenbouw.

Wij stellen hoge doelen om dát uit onze leerlingen te halen wat ze in zich hebben. Door middel van handelingsgericht werken en denken zijn wij in staat de opbrengsten te verhogen. We gebruiken opbrengstgegevens om te zien of de leerlingen de vooraf gestelde doelen behalen en gebruiken deze gegevens als input om doelen bij te stellen of te vernieuwen.

2.3 Kengetallen leerling populatie huidig schooljaar en afgelopen 3 schooljaren

Leerlingaantallen (1 oktobertelling)

Aantal leerlingen per 1 oktober 2016: 227
Aantal leerlingen per 1 oktober 2015: 229
Aantal leerlingen per 1 oktober 2014: 227
Aantal leerlingen per 1 oktober 2013: 210

Leerling gewichten

% leerlingen met een gewicht per 1 oktober 2016: 20%
% leerlingen met een gewicht per 1 oktober 2015: 19%
% leerlingen met een gewicht per 1 oktober 2014: 25%
% leerlingen met een gewicht per 1 oktober 2013: 23%

Voor- of vroegschool

In de Elisabethschool is een peuterspeelzaal (PSZ) gevestigd. Er zijn vier groepen binnen de PSZ aanwezig verdeeld over twee zalen. De PSZ zit weliswaar in het gebouw van de Elisabethschool, maar valt onder een andere organisatie: KomKids. Er is sprake van een nauwe samenwerking. Deze wordt zichtbaar gemaakt door onder andere de warme overdracht; 'peuter/kleuteroverleg'. Daarnaast wordt er in de PSZ gewerkt met dezelfde methode als bij de groepen 1/ 2; Piramide. Tevens wordt er nauw samengewerkt met LOGO3000. Er vinden maandelijks overlegmomenten plaats waarbij de directie, IB en de begeleiding van KomKids betrokken zijn. Tevens vinden er vergadermomenten plaats tussen de PSZ en de groepen 1 /2 waarbij de thema's worden besproken uit Piramide.

MDO

Het Multi Disciplinair Overleg (MDO) bestaat uit IB, SCP, schoolverpleegkundige, directie, contactpersoon Wijkteam en schoolmaatschappelijk werk. Op afroep zijn eventueel andere deskundigen erbij te betrekken. Gezien het feit dat Rotterdam volledig zal gaan werken met wijkteams bestaat er een gerede kans dat dit overleg een andere naam krijgt: OZO (Onderwijs Zorg Overleg). De Elisabethschool werkt inmiddels al met het wijkteam Carnisse en heeft nauw contact met de schoolcontactpersoon.

Indicaties en verwijzingen:

	2016	2015	2014	2013
Afgeven van TLV door commissie	3	2	3	6
Verwijzing SBO	2	1	3	1
Terugplaatsingen vanuit SBO				
Aantal LWOO/ Pro beschikkingen				
Verwijzingen naar SO cluster 1 en 2		1		2
Verwijzingen naar SO cluster 3				1
Verwijzingen naar SO cluster 4	1	1		4
Tblv cluster 1 en 2				
Tblv cluster 3				
Tblv cluster 4				
Dyslexieverklaringen	1		1	
Gediagnosticeerde hoogbegaafden	1			
Aantal leerlingen besproken in het MDO	23	21	26	30

Conclusie:

Leerlingen met een verwijzing of terugplaatsing SBO:

Er kan worden geconcludeerd dat er nu sprake is van een lichte afname/stabilisering. Er hebben geen terugplaatsingen plaatsgevonden vanuit het SBO.

Leerlingen met een verwijzing naar SO of een rugzakje:

De laatste jaren zijn er geen leerlingen op de Elisabethschool geweest die gebruik hebben gemaakt van een maatwerkbudget (voorheen rugzakje)

Kenmerken van het schoolgebouw:

Er is ruimte in een groep voor 1-op-1 begeleiding	ja
Er is ruimte op de gang voor 1-op-1 begeleiding	nee
Er is een prikkelarme werkplek	ja
Er is ruimte voor een time-out	ja
De lokalen zijn aangepast voor leerlingen met speciale bewegingsbehoeften	nee
Er zijn ruimten met specifieke functies voor beweging en leerbehoeften (fysio, schooltuin, etc)	In het gebouw zijn een gymzaal en speelzaal aanwezig.

Er zijn werkplekken voor leerlingen beschikbaar op de gang of in flexibele ruimten	ja
Werkruimte waarover leerlingen beschikken	Iedere leerling beschikt over een eigen tafel en stoel in een reguliere klas. In elke klas zitten gemiddeld 25 leerlingen.
Inrichting van de lokalen	Tafel en stoel voor iedere leerling en een bureau voor de leerkracht. Elke ruimte beschikt over een digitaal schoolbord, 2 leerlingencomputers en 5 kasten om materialen in op te bergen.

Conclusie:

De Elisabethschool is gehuisvest in een ruim gebouw met ruimte om individueel te kunnen werken of in kleinere groepen. Tevens is er sprake van een ruime gymzaal en een speellokaal. Er is geen sprake van specifieke aangepaste lokalen of zgn. flexibele ruimten. De school heeft één verdieping en beschikt niet over een lift, maar wel diverse trappenhuisen. Voor mensen met een lichamelijke beperking is het gebouw moeilijk begaanbaar door de vele drempels, verhogingen en trappen.

Hoofdstuk 3 Basisondersteuning

Basisondersteuning bevat vier aspecten: basiskwaliteit, preventieve en licht curatieve interventies, onderwijsondersteuningsstructuur en planmatig werken. In het Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Rotterdam worden afspraken gemaakt waaraan de basisondersteuning moet voldoen. Deze afspraken worden doorgenomen tijdens de overleggen binnen het wijknetwerk Carnisse/Oud Charlois van PPO.

3.1 Preventieve en lichte curatieve interventies

Het eerste aspect van de basisondersteuning is gericht op de ondersteuningsmogelijkheden die de school biedt, al dan niet in samenwerking met partners. In het referentiekader wordt een minimale opsomming gegeven van de interventies die bij de basisondersteuning horen:

Vroegtijdig signalering van leer-, opgroei- en opvoedproblemen	Aanwezig (Bosos, Zien, dyscalculie- en Dyslexieprotocol)
De zorg voor een veilig schoolklimaat en zodoende preventief inspelen op orde verstorend gedrag	Aanwezig (PAD). Programma Alternatieve Denkstrategieën wordt dagelijks ingezet in de groepen 1 t/m 8. Hierbij nemen emotiekaartjes en PAD-plekken een belangrijke rol in. Tevens volgt het team Kindkracht waarbij het oplossingsgericht handelen centraal staat evenals omdenken
Een aanbod voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie	Speciale CITO-toetsen aanwezig en de mogelijkheid om meer tijd te krijgen bij het maken van toetsen. Eventueel het voorlezen van toetsen. Een collega heeft medio 2017 de cursus rekencoördinator afgerond waarbij het de ontwikkeling van het dyscalculieprotocol centraal heeft gestaan
Een afgestemd aanbod voor leerlingen met meer of minder dan gemiddelde intelligentie	Aanwezig o.a. Levelwerk en materiaal om leerlingen een eigen leerlijn aan te kunnen bieden. Dit vindt plaats een dagdeel in de week. Het werken met coöperatieve werkvormen en leerlingen gebruik laten maken van elkaars kwaliteiten.
Toegankelijk schoolgebouw met aangepaste werk- en instructieruimtes en hulpmiddelen	Het schoolgebouw is toegankelijk met een rolstoel, maar elk lokaal is voorzien van een drempel. Het gebouw heeft geen lift, maar beschikt wel beneden over een invalidentoilet.
Aanpak gericht op sociale veiligheid en voorkomen van gedragsproblemen	Aanwezig: gedragsprotocol voor ouders, leerlingen en teamleden en PAD (Programma Alternatieve Denkstrategieën). Tevens is de school in het bezit van een sociaal veiligheidsplan en heeft een collega de rol van anti-pest coördinator
Protocol voor medische handelingen en medicijngebruik	Aanwezig: (zie protocol medische handelingen/medicijngebruik RVKO).

Protocol voor gebruik SISA	Aanwezig: dit protocol is bekend en besproken met het hele team. Directie ,IB en SMW zijn verantwoordelijk voor (pré)melding.
Protocol melding kindermishandeling	Aanwezig: dit protocol is bekend en besproken met het hele team. Directie en IB zijn verantwoordelijk voor de juiste naleving van dit protocol.

3.2 Onderwijsondersteuningstructuur

Bij dit aspect van de basisondersteuning gaat het om de expertise die in de school aanwezig is om interventies te plegen, de manier waarop dat in de school georganiseerd is, en met welke onderwijs- en ketenpartners wordt samengewerkt. Dit kan zichtbaar gemaakt worden door overzichten van:

- De functies en taakprofielen binnen de school, die een beeld geven van de ondersteuningsstructuur;
- De gemiddelde groepsmaat en beschikbare personeelsformatie per groep;
- Een overzicht van gecertificeerde expertise binnen de school en
- Een overzicht van samenwerkingsrelaties van de school.

De formatie van de Elisabethschool houdt de onderstaande functies en taken in:

Directie
 Bouwcoördinatoren
 Groepsleerkrachten
 Intern begeleider(s)
 School maatschappelijk werker
 Conciërge
 Medewerker ouderbetrokkenheid
 Coördinator schoolsportvereniging/medewerker brede school

Functieomschrijving directie en leerkrachten

Zie directieadvies RVKO

Taakomschrijving intern begeleider

- Organiseren en controleren van de onderwijskundige leerlingenadministratie.
- Verzamelen van de resultaten van signaleringstoetsen.
- Zorg dragen voor de leerling- en groepsdossiers.
- Samen met de leerkracht leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in beeld brengen.
- Inwinnen van informatie bij de school van herkomst nieuwe leerlingen.
- Controle op de aanwezigheid van onderwijskundige rapporten.
- Organiseren van de systematische signalering.
- Opstellen van een toetskalender en bewaken van de voortgang.
- Instrueren van nieuwe leerkrachten op het gebied van het leerlingvolgsysteem.
- Bespreken van de resultaten met de groepsleerkracht tijdens een groepsbespreking.
- Volgen van toetsontwikkeling en observatie instrumenten.
- Bewaken van het geheel aan procedures.
- Organiseren en leiden van groeps- en leerlingbesprekingen.
- Participeren in de ontwikkeling van het ondersteuningsbeleid.
- Organiseren van de uitvoering van handelingsplannen.
- Beheren van de orthotheek.
- Is contact persoon voor betreffende instellingen buiten de school.
- Bevorderen/bewaken van contacten tussen scholen en ouders van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.
- Coaching leerkrachten
- Bijwonen van de MT-vergadering

Functieomschrijving conciërge

Zie directieadvademecum RVKO

Taakomschrijving medewerker ouderbetrokkenheid

- Het vergroten van de ouderbetrokkenheid.
- Houden van informatieve bijeenkomsten en koffie-ochtenden.
- Organiseren van creatieve activiteiten en cursussen voor ouders.

Taakomschrijving bouwcoördinator

- Voorbereiden en voorzitten van de bouwvergaderingen.
- Aanspreekpunt zijn voor collega's uit de betreffende bouw, hulp bieden.
- Meedenken over te voeren of te ontwikkelen beleid.
- Bijwonen van de MT vergaderingen.

Wat betekenen deze gegevens voor de mogelijkheden die de school ziet om nu en in de toekomst passend onderwijs te realiseren voor kinderen met uiteenlopende onderwijsbehoeften?

Zoals in de missie en visie van de Elisabethschool staat beschreven doet het gehele team er dagelijks alles aan om voor elke leerling passend onderwijs te realiseren mits realistisch en haalbaar. De aanwezigheid van de conciërge, medewerker ouderbetrokkenheid en medewerker brede school zijn van wezenlijk belang om dit dagelijks waar te maken. De Elisabethschool heeft relatief weinig extra (ambulante) formatie beschikbaar. We zullen dus bij iedere leerling met specifieke onderwijsbehoeften ons moeten afvragen wat de mogelijkheden zijn om deze leerling dat te bieden wat hij/zij nodig heeft. Daarbij zullen we ook het lange termijn denken moeten inzetten. Kortom, niet alleen kijken naar het huidige jaar, maar ook de jaren die volgen.

Gemiddelde groepsgrootte en beschikbare personeelsformatie per groep:

Dit is per schooljaar verschillend. Wij zijn echter van mening, gezien het feit dat onze school in de Children's Zone ligt en veel niet Nederlands sprekende kleuters inschrijft, dat de groepen uit max. 25 leerlingen zouden mogen bestaan. In het schooljaar 2017-2018 zal er sprake zijn van minimaal drie kleutergroepen, twee groepen 3, één groep 4, één groep 5, één groep 5-6, één groep 6-7 en één groep 8 met een gemiddelde groepsgrootte van 25 á 26 leerlingen. Per groep is er sprake van 1 fte oftewel 1 groepsleerkracht.

Aanwezige deskundigen in het team:

De Elisabethschool kent een vrij klein team met veelal jonge leerkrachten die volop bezig zijn met het ontwikkelen van hun talenten. Een collega heeft de training rekencoördinator afgerond medio 2017. Daarnaast zijn er twee Intern begeleiders werkzaam, twee didactische coaches en is een collega voornemens om de master opleiding 'het jonge kind' te gaan volgen. Alle collega's volgen per schooljaar minimaal 1 teamtraining en daarnaast volgt iedereen minimaal nog 1 cursus of opleiding ten behoeve van school en de eigen ontwikkeling.

Samenwerkingsrelaties van de school:

Samenwerkingsverband PO (ib netwerken)	
SBO	Diverse w.o. Laurens Cupertino en de Koppeling
(V)SO Rec 1,2,3,4	Diverse w.o. Auris, Visio, Yulius, Voorthuysenschool
Wijksamenwerkingsverband	Wijkteam w.o. nauwe samenwerking met Frontlijn en wijknetwerk Oud-Charlois/Carnisse ppo plus coalitie cz
Lokale overheid	Overleg Gebiedscommissie, Jos , Leerplicht, werkgroep CZ met vertegenwoordiging vanuit gemeente en alle besturen po en vo.
Bureau Jeugdzorg	Bij multi-problematiek in gezinnen
Centrum Jeugd en Gezin	O.a. bij MDO (OZO) en maandelijks spreekuur op school. Daarnaast de jaarlijkse screening en terugkoppeling groepen 2 en groepen 6
Schooltandarts	Sanakids
GGZ	o.a Lucertis, RioZorg, Virenze
Leerplicht	Er is sprake van nauw contact en advies bij complexe zaken.
Buurtregisseur, politie	Contact met wijkagent
Vakmanstad en Frontlijn/Wijkteam	De Itu is volledig geïntegreerd in het weekrooster van alle groepen op de Elisabethschool. Vakmanstad levert voor 4 uur vakdocenten. Het wijkteam wordt o.a. ingezet bij gezinscoaching. Frontlijn organiseert onder andere Amigotrainingen.

Wat betekenen deze gegevens voor de mogelijkheden die de school ziet om nu en in de toekomst passend onderwijs te realiseren voor kinderen met uiteenlopende onderwijsbehoeften?

Wanneer de samenwerking op de huidige constructieve wijze kan blijven plaatsvinden met bovengenoemde partijen kunnen wij ons onderwijs blijven vormgeven zoals wij dat nu doen op de Elisabethschool. Bovengenoemde partijen bieden ons tevens de mogelijkheid om zgn. breedtezorg aan te bieden.

Voor welke leerlingen met speciale onderwijsbehoeften mag uw school zeker gebeld worden? Bij elke leerling vragen wij ons af of wij dat kunnen bieden wat de leerling nodig heeft, zeker wanneer er sprake is van specifieke onderwijsbehoeften.

Welke deskundigheid van uw school zou u ook in willen zetten voor het samenwerkingsverband?

Er is sprake van samenwerking tussen de scholen m.b.t. ernstige rekenproblemen en dyscalculie

3.3 Planmatig werken

Als een school planmatig werkt, betekent dat dat de school een goede manier hanteert om na te gaan welke onderwijsbehoeftes leerlingen hebben, daarop een passend onderwijsaanbod kan organiseren en dat regelmatig evalueert. Als het nodig is, kan de school bovendien aanvullende expertise van buiten inschakelen. De standaarden die de onderwijsinspectie hanteert voor dit geheel van 'planmatig werken', zijn leidend voor wat de school hierover kan vermelden in het ondersteuningsprofiel.

De volgende standaarden uit het toezichtkader van de inspectie zijn relevant voor het planmatig werken. Ze worden opgenomen in het schoolondersteuningsprofiel. Dat kan door te verwijzen naar een recent inspectierapport, maar ook door de standaarden te hanteren als een instrument voor zelfevaluatie.

Bron: Toezichtkader PO 2009

IJkpunten voor basiszorg in het primair onderwijs, C.J.M. Hoffmans Pagina 11

Planmatig werken					
	Zwak	Voldoende	Goed	Excellent	Aandachtspunt
Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.			x		
De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			x		
De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			x		
De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen en afhandelen van incidenten in en om de school.			x		
Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			x		
De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			x		

De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			x		
De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			x		
De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen.			x		
De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			x		
De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			x		
De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			x		
De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			x		
De school stelt bij plaatsing zo nodig een ontwikkelingsperspectief vast.			x		
De school volgt of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.			x		
De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen ondersteuning nodig hebben.			x		
Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de ondersteuning voor de leerlingen.			x		

De school voert de ondersteuning planmatig uit.			x		
De school zoekt de samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau haar eigen kerntaak overschrijden.			x		
De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			x		
De school evalueert regelmatig de effecten van de ondersteuning.			x		

Handelingsgericht werken					
	Zwak	Voldoende	Goed	Excellent	In ontwikkeling
Leerkrachten verkennen en benoemen de onderwijsbehoeften van leerlingen o.a. door observatie, gesprekken en het analyseren van toetsen.			x		
Leerkrachten reflecteren op hun eigen rol en het effect van hun gedrag op het gedrag van leerlingen, ouders, collega's.			x		
Leerkrachten zijn zich bewust van de grote invloed die zij op de ontwikkeling van hun leerlingen hebben.			x		
Alle teamleden zoeken, benoemen en benutten de sterke kanten en interesses van leerlingen, de leerkrachten, de ouders en het schoolteam.					x
Leerkrachten werken samen met hun leerlingen. Ze betrekken hen bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten de ideeën en oplossingen van leerlingen.					x
Leerkrachten werken met een groepsplan waarin ze de doelen en de aanpak voor de groep, subgroepjes en mogelijk een individuele leerling beschrijven.			x		
Leerkrachten bespreken minstens drie keer per jaar hun vragen betreffende het opstellen, uitvoeren en realiseren van hun groepsplannen met de intern begeleider.			x		

De onderwijs- en begeleidingstructuur is voor een ieder duidelijk. Er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, waar hoe en wanneer.			x		
Alle teamleden zijn open naar collega's, leerlingen en ouders over het werk dat gedaan wordt of is. Motieven en opvattingen worden daarbij inzichtelijk gemaakt.			x		

Wat betekenen deze gegevens voor de mogelijkheden die de school ziet om nu en in de toekomst passend onderwijs te realiseren voor kinderen met uiteenlopende onderwijsbehoeften?

Op didactisch gebied zijn er behoorlijke slagen gemaakt op de Elisabethschool en kan er nu worden gesteld dat d.m.v. afname van integrale audits alles in kaart is gebracht en wordt geborgd op didactisch gebied. Iedereen is in staat om door middel van het DIM een les te verzorgen waarin taakgerichtheid en coöperatieve werkvormen een belangrijke rol innemen. De leerkrachtvaardigheden zijn voldoende tot zeer goed/excellent. De volgende stap binnen pedagogisch handelen is de teamtraining Kindkracht (in samenhang met handelingsgericht werken/denken). De voorwaarden om minimaal basisondersteuning te kunnen verlenen zijn aanwezig.

Planmatig handelen staat bovenaan de lijst als het gaat om handelingsgericht denken en werken. Op de Elisabethschool wordt gewerkt met groepsoverzichten en groepsplannen die drie maal per jaar worden besproken en geëvalueerd. De eerste stap die wordt genomen binnen de door ons gekozen 1zorgroute is het signaleren van (speciale) onderwijsbehoeften. Op didactisch vlak kan dit betekenen dat er vanaf groep 6 er eventueel een OPP kan worden ingezet wanneer er sprake is van meer dan anderhalf jaar leerachterstand op 1 of meer van de inzichtelijke vakgebieden. Wanneer er een vermoeden bestaat, na signalering, van problematiek rondom cognitieve capaciteiten (lichte verstandelijke beperking), kan een leerling worden aangemeld bij PPO.

Hoofdstuk 4   **Onderwijs (zorg-)arrangementen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften**

Voor dit hoofdstuk hebben we 5 onderwijsdomeinen gebruikt als leidraad:

domeinen	Basiszorg	Breedtezorg	Dieptezorg
leren en ontwikkeling	x	x*	
fysiek en medisch	x	x*	
sociaal-emotioneel	x	x*	
werkhouding	x	x*	
thuisituatie	x	x*	

Leren en ontwikkeling. Hierbij moet worden gedacht aan kenmerken van de leerling die de ontwikkeling en het leren bemoeilijken en die niet hoofdzakelijk zijn toe te schrijven aan de overige vier domeinen. Te denken valt aan leer- en ontwikkelingsmoeilijkheden zoals bijv. dyslexie.

De Elisabethschool kan in veel gevallen passend onderwijs realiseren voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op bovengenoemd gebied; **leren en ontwikkeling**. Soms is er sprake van extra ondersteuning noodzakelijk van 'buitenaf'. De leerlingen en leerkrachten worden onder andere ondersteund door:

- Individuele leerlijnen, beschreven in handelingsplan/geïntegreerd in het groepsplan.
- Het maken en uitvoeren van groepsplannen.
- Het werken met leerlingvolgsysteem voor zowel didactisch als pedagogische ontwikkeling.
- Het werken met drie aanpakken binnen DIM.
- Ondersteunend materiaal.
- Intern begeleider die de nodige ondersteuning biedt.
- Het werken met coöperatieve werkvormen binnen de groepen of samen met andere groepen. (denk hierbij aan groep 8 leerlingen die lezen met groep 3 en 4)
- Ouders/verzorgers die gedurende de schoolloopbaan van de leerling nauw betrokken blijven bij het onderwijsleerproces.

- * Eventuele ambulante begeleiding.
- * Eventueel diagnostisch onderzoek.
- * Samenwerking met diverse logopediepraktijken in de wijk.

Fysiek/medisch. Hierbij moet worden gedacht aan een meer rechtstreekse relatie tussen de lichamelijke kenmerken van een leerling en de medische consequenties in relatie tot de onderwijsbehoeften van deze leerling.

De Elisabethschool kan in veel gevallen geen passend onderwijs realiseren voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op bovengenoemd gebied; **fysiek/medisch**. Hier is vrijwel altijd sprake van extra ondersteuning noodzakelijk van 'buitenaf'. Indien er wel sprake kan zijn van passend onderwijs dan dienen de leerlingen en leerkrachten onder andere te moeten worden ondersteund door:

- Ouders/verzorgers die gedurende de schoolloopbaan van de leerling nauw betrokken blijven bij het onderwijsleerproces!

- *De Diabeter (deze organisatie verleent zorg en hulp aan leerlingen met diabetes).
- *Sophia kinderziekenhuis.
- *Auris.
- *Kinderoefentherapie.
- *Jeugdverpleegkundige/schoolarts.

Sociaal/emotioneel. Dit betreft leerlingen van wie het gedrag ervoor zorgt dat het leerproces belemmerd wordt. Gedragsmoeilijkheden/stoornissen zorgen er in meer of mindere mate voor dat de leerling niet optimaal aan de leerprocessen op school kan deelnemen.

De Elisabethschool kan in een aantal gevallen passend onderwijs realiseren voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op bovengenoemd gebied; **sociaal/emotioneel**. Vaak is er sprake van extra ondersteuning noodzakelijk van 'buitenaf'. De leerlingen en leerkrachten worden onder andere ondersteund door:

- Aanwezigheid en inzet van een gedragsprotocol.
- Inzet van PAD (Programma Alternatieve Denkstrategieën).
- Regels- en afspraken document voor groepsleerkrachten.
- Scholing van leerkrachten in aanpak pedagogisch handelen.
- Een pedagogische visie met concrete handvatten. E.e.a. is nog in ontwikkeling.
- Ouders/verzorgers die gedurende de schoolloopbaan van de leerling nauw betrokken blijven bij het onderwijsleerproces.
- School Maatschappelijk Werk.
- *Ambulante begeleiding via SWV.
- *Eventueel meedraaien in Bos/Heiproject.
- *Doorverwijzing naar bijv. Lucertis, RIO-zorg, Flexusjeugdplein.
- *Amigo's (onderdeel van Frontlijn).

Werkhouding. Hierbij moet worden gedacht aan problemen met de vaardigheden van de leerling om aandachtig en betrokken aan de leerprocessen deel te nemen. Hier kunnen diverse oorzaken aan ten deel liggen.

De Elisabethschool kan in veel gevallen passend onderwijs realiseren voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op bovengenoemd gebied; **werkhouding**. Soms is er sprake van extra ondersteuning noodzakelijk van 'buitenaf'. De leerlingen en leerkrachten worden onder andere ondersteund door:

- Het geven/ontvangen van positieve aandacht (denk ook aan inzet PAD).
- Het werken met beloningssystemen.
- Mogelijkheden om rustig te kunnen werken.
- Inzetten van coöperatieve werkvormen.
- Aandacht voor zelfstandig werken.
- Materiaal om zgn. Talentleerlingen betrokken te houden binnen het onderwijsleerproces.
- Taak-gerichte observaties door leerkracht, IB of directie (audits).
- Werken met eigen leerlijnen (om werkhouding en motivatie te activeren).
- Ouders/verzorgers die gedurende de schoolloopbaan van de leerling nauw betrokken blijven bij het onderwijsleerproces.
- *Eventueel diagnostisch onderzoek door externe instanties.
- *Ambulante begeleiding via SWV.

Thuisituatie. Hierbij moet worden gedacht aan belemmeringen binnen de thuisituatie. Er is dan sprake van omstandigheden die de leerling dermate belasten dat er speciale onderwijsbehoeften ontstaan om onderwijsleerprocessen op gang te brengen en te houden.

De Elisabethschool kan in veel gevallen passend onderwijs realiseren voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op bovengenoemd gebied; **thuisituatie**. Soms is er sprake van extra ondersteuning noodzakelijk van 'buitenaf'. De leerlingen en leerkrachten worden onder andere ondersteund door:

- Inbreng van een casus binnen het MDO.
- School Maatschappelijk Werk.
- Ouders/verzorgers die gedurende de schoolloopbaan van de leerling nauw betrokken blijven bij het onderwijsleerproces.

- *Het Wijkteam Carnisse.
- *Bureau Frontlijn.
- *Jeugdbeschermingsplein.
- *Bureau Jeugdzorg.
- *Wijkagent.

Hoofdstuk 5   Grenzen aan de mogelijkheden van ons onderwijs

Na het lezen van hoofdstuk 4 kunnen we concluderen dat de Elisabethschool in staat is basiszorg te verlenen op de vijf genoemde domeinen. Echter, met name bij de domeinen 'fysiek en medisch en sociaal-emotioneel' zijn wij genoodzaakt in een vroeg stadium breedtezorg of zelfs diepte zorg in te schakelen, omdat bij deze twee domeinen de grens aan basiszorg snel bereikt is. Vooralsnog hebben wij geen expertise om op deze twee domeinen langdurig zelfstandig de passend onderwijs te kunnen verlenen.

De Elisabethschool kan niet voldoen aan de onderwijsbehoeften van leerlingen:

- Die niet aanspreekbaar zijn en of aanstuurbaar zijn door meer personen en die sterk externaliserend gedrag vertonen tijdens het onderwijsleerproces en tijdens 'vrije situaties' binnen het groepsproces.
- Die voor zichzelf, medeleerlingen en/of leerkracht structureel een bedreiging vormen door agressie, verbaal en/of non-verbaal.
- Als de klassensituatie niet hanteerbaar is. Hierbij moet worden gedacht aan problemen die kunnen ontstaan door meer dan 3 kinderen met een specifieke onderwijsondersteuning binnen één groep. Maximaal 3 leerlingen is een richtlijn, afhankelijk van de problematiek, klassensituatie en groepsgrootte.
- Die een sterk of volledig individueel gerichte orthopedagogische of orthodidactische ondersteuningsvraag hebben.
- Waarbij de cognitieve en sociaal emotionele ontwikkeling stagneert en het didactisch aanbod niet in evenwicht is (handelingsverlegenheid).
- Waarbij de (fysieke) veiligheid van overige leerlingen of teamleden in gevaar komt.
- Als bij inschrijving blijkt dat lopende procedures nog moeten worden afgehandeld en ouders/verzorgers hier niet mee verder aan de slag willen. Hierbij moet worden gedacht aan onderzoeken en verwijzingen naar een hulpverleningsinstantie.
- Wanneer blijkt dat de leerling en/of de ouders niet willen meewerken aan de extra begeleiding/ondersteuning die de school aanbiedt e/o wanneer men niet gemotiveerd is. De school kan dan niet langer investeren in extra hulp aan deze leerling. In dit geval wordt een overeenkomst opgesteld waarin dit wordt vastgelegd.
- Wanneer er geen communicatie meer mogelijk, maar wel nodig is.
- Wanneer er sprake is van schending van wederzijds vertrouwen tussen ouders/verzorgers en school.

Hoofdstuk 6 Ambities

Wij willen er zijn voor veel kinderen. Om in het kader van passend onderwijs voor zoveel mogelijk kinderen de juiste school te kunnen zijn, heeft het team de volgende ambities voor de komende periode uitgaande van de 5 onderwijsdomeinen:

1. Leren en ontwikkeling
2. Fysiek en medisch
3. Sociaal-emotioneel en gedrag
4. Werkhouding
5. Thuissituatie

De ambities voor :

Deskundigheid zijn de komende jaren het team blijven scholen. Hierbij moet worden gedacht aan uitdiepen en excelleren binnen het werken met DIM en professionaliseren van het pedagogisch handelen. Pedagogische visie uitwerken en met het team, teamnormen en waarden ontwikkelen, vaststellen en implementeren. Daarnaast zal oudercommunicatie binnen het handelingsgericht werken een belangrijkere rol krijgen. Er is inmiddels gestart met het invoeren van zogeheten kennismakingsgesprekken bij de start van het schooljaar.

Aandacht en tijd zijn minimaal behouden wat we nu kunnen hanteren aan groepsgrootte op de Elisabethschool en inzet uren interne begeleiding om zodoende op de diverse onderwijsbehoeften in te kunnen blijven spelen. Collegiale consultaties en audits blijven inplannen en laten uitvoeren zowel op didactisch als pedagogisch gebied. Om e.e.a. te realiseren is formatieve uitbreiding eigenlijk noodzakelijk.

Voorzieningen zijn de mogelijkheden tot flexibele werkruimten vergroten door in ieder geval te kijken hoe e.e.a. efficiënt kan worden ingericht en gebruikt. De Elisabethschool beschikt over voldoende werkruimtes en buitenspeelvoorzieningen.

Gebouw: niet van toepassing.

Samenwerking zijn minimaal behouden wat nu goed loopt zoals het MDO, samenwerking met Vakmanstad en de uitbreiding samenwerking met het Wijkteam Carnisse. Daarnaast zien wij graag dat het contact met de VO-scholen intensificeert opdat er een goede overdracht richting het VO blijft plaatsvinden.

Hoofdstuk 7   **Wat de school voor anderen binnen het SWV kan en wil betekenen in het kader van passend onderwijs**

De Elisabethschool wil graag goed blijven samenwerken met de diverse scholen binnen het SWV. Het collegiaal contact met de nabij gelegen SBO Laurens Cupertino is van onschatbare waarde. Wij zien graag dat deze samenwerking kan blijven gehandhaafd evenals de samenwerking met de reguliere scholen in onze nabije omgeving en de SBO De Koppeling. De Elisabethschool kent een vrij klein team met veelal jonge leerkrachten die volop bezig zijn met het ontwikkelen van hun talenten.

Hoofdstuk 8   **Samenvattende conclusies**

De voorwaarden om basisondersteuning te kunnen verlenen op de gebieden **'leren en ontwikkeling, werkhouding en thuissituatie'** zijn op de Elisabethschool voldoende aanwezig. Dit geldt in meer beperkte mate ook voor de gebieden **'fysiek en medisch'** en **'sociaal emotioneel'**. Met name bij deze twee domeinen **'fysiek en medisch'** en **'sociaal-emotioneel'** zijn wij genoodzaakt in een vroeg stadium breedte- of zelfs diepte- zorg in te schakelen, omdat bij deze twee domeinen de grens aan basiszorg snel bereikt is. De versterking van de mogelijkheden voor Passend Onderwijs en het verlenen van basisondersteuning liggen met name in de ambities verankerd. Op het gebied van deskundigheid zal het team de komende jaren blijven worden geschoold. Hierbij moet worden gedacht aan uitdiepen en excelleren binnen het werken met DIM en professionaliseren van het pedagogisch handelen.

De samenwerking met externe partners is en blijft van wezenlijk belang om Passend Onderwijs een kans te geven. Wij blijven dan ook inzetten op een goede samenwerking waarbij het Wijkteam Carnisse een prominente rol inneemt evenals de collega's binnen het SBO en de po scholen in de wijk.

Zoals in de missie en visie van de Elisabethschool staat beschreven doet het gehele team er dagelijks alles aan om voor elke leerling passend onderwijs te realiseren mits realistisch en haalbaar. De aanwezigheid van de conciërge, medewerker ouderbetrokkenheid en medewerker brede school zijn van wezenlijk belang om dit dagelijks waar te maken! De Elisabethschool heeft relatief weinig extra (ambulante) formatie beschikbaar. We zullen dus bij iedere leerling met specifieke onderwijsbehoeften ons moeten afvragen wat de mogelijkheden zijn om deze leerling dat te bieden wat hij/zij nodig heeft. Daarbij zullen we ook het lange termijn denken moeten inzetten. Kortom, niet alleen kijken naar het huidige jaar, maar ook de jaren die volgen.